

Csend és szentség

Menasági Péter munkáiról

*Ha valóban odaadó figyelemmel igyekszünk
megoldani egy geometriai problémát,
és egy óra múltával is ugyanott tartunk,
egy másik, titokzatos dimenzióban
mégis percről percre előbbre haladtunk.*

Pilinszky János: A figyelem megszenteléséről

24

Menasági Péter a *Fénnyel érő sűrű csend – Hommage á S. G.* című kiállításának tárgyai a népi formahagyományon keresztül keresik az ember és természet, illetve az ember és metafizika kapcsolódási pontjait. A fény, a víz, sőt talán maga a fa mint anyaghasználat is tekinthető hagyományos szimbólumnak, azonban ezek mégsem egyszerű formaimitációk. A *Csordultig* elkészítéséhez előzetesen szükség volt a népi szökröny vizsgálatára, a megfelelően autentikus szerszámok kialakítására, egyfajta régészeti-tapasztalati elmélyedésre a néprajzi múzeum anyagában. A művek fura módon még akkor is benne maradnak a népi hangulatban, amikor előképük más kultúrákból származik: az *Imamalom* egyesíti a tibeti buddhizmust és a magyar néphagyományokat.

A modernitás melankóliájának egyik forrása a korábban egésznek gondolt világ széttörése: az ember kiszakíttatása a természetből, az isten által magára hagyott teremtés. „És megint külön a kutyaólak csendje” – írja Pilinszky, hangsúlyozva a mindennapi létezés metafizikai valóságból való kiszakíttottságát; az egek és a földek nem egyszerűen más világok: immár elérhetetlen messzeségben vannak mindennapi életünktől.

A *Melankólia* sorozat darabjait is ez a három téma mozgatja: az ég mint a tiszta geometria, a föld mint az archaikus-klasszicizáló emberi test és – talán legfontosabb összetevőként – a csend, ami körülveszi ezeket a műveket. Nincs mozgás, a pózok szigorúak és szimmetrikusak, az építészeti elemek gyakran még a fényforrást is magukba foglalják, hogy a múlt időt az árnyékok változásában se lehessen felismerni. Azonban ez a csend nem szakrális jelentéssel van tele, sokkal inkább valaminek a hiánya, a teremtett világban jelen nem lévő teremtő paradox módon hangos csöndje. Az *Égve hagyta a folyosón a villanyt* külső falai egyszerre idézik meg az archaikus, barlangszerű szentélyeket és a hipermodern kiállítótereket. A teljes épületrészt magába foglaló szobor éppen feliratnélküliségével tüntet, a szemlélő a két kort egyszerre, szinte egymásba kapcsolódóan látja. Az *A teremtés bármily széles, az ólnál is szűkösebb* hasonló motívumra épül, csak itt épület helyett szarkofág öleli körül az alakot. A póz és a beállítás

egyértelműen idézi fel Hans Holbein *A halott Krisztus teste a sírban* című festményét, de meg is változtatja azt, hiszen Menasági művében az alak lebeg és nem fekszik a lapon. A *Zuhanás, miben szállni kell* kompozíciója szintén többértelmű, de archaikus előképek helyett mintha a 20. század nagy repülés-és űrhajózás-emlékműveit idézné, az alak a fizika törvényeit meghazudtolóan áll a szélén, mint aki éppen műugrógyakorlatot készül bemutatni, szó szerint az ismeretlenbe ugorva.

Gárdonyi László

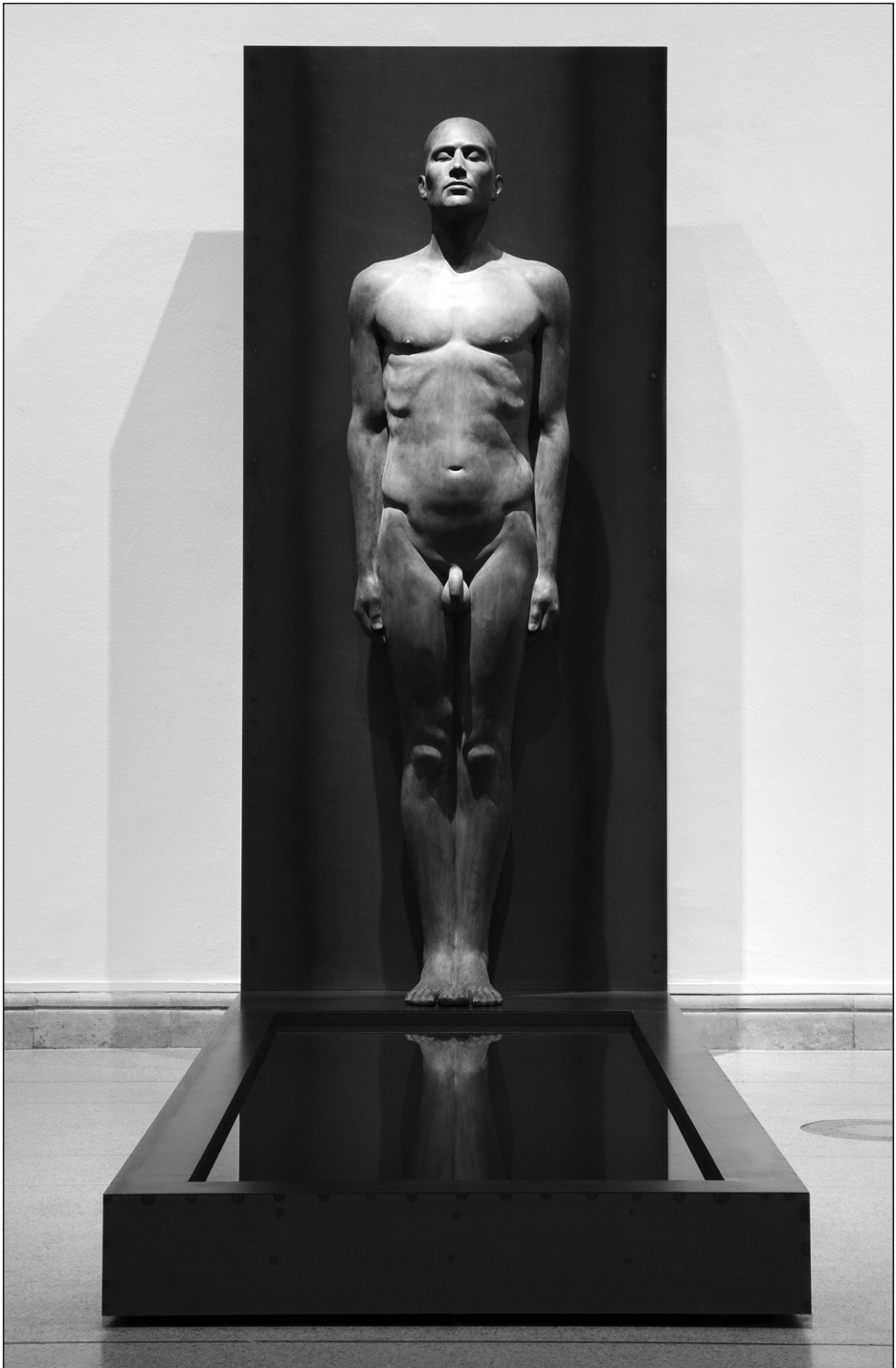
25

Menasági Péter: Napkút (részlet)

Menasági Péter: Kozmogónia

Menasági Péter: Melankólia sorozat / „...mögöttem hosszú csönd..